

MUZEJSKI VJESNIK 4

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić (tehnički
urednik), Miroslav Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 4 — VELJAČA 1981.

GOD. IV.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	Str.
— Zorko Marković: Nekoliko opaski uz »Praistoriju jugo slavenskih zemalja« (I-III)	3
— Franjo Horvatić: Uređivanje spomen parka na »Danici«	6
— Marijan Špoljar: Suvremena koncepcija muzeja i galerija	9
STRUČNI ČLANCI	
— Zoran Homen: Novo nalazište lasinjske kulture u Bukovju kraj Križevaca	15
— Zoran Homen: Novi nalazi na Kalniku	19
— Marina Šimek: Arheološki lokalitet Varaždin — Brezje. Rezultati rekognosciranja tokom 1980. godine	25
— Zorko Marković: Arheološka iskapanja Muzeja grada Koprivnice 1970 — 1980.	33
— Marina Šimek: Arheologija varaždinskog kraja — Bibliografija	40
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sjeverozapadnoj Hrvatskoj	49
— Ante E. Brlić: U Međimurju i Varaždinu 1975.	57
— Vlado Srimšek: Križevčanki na trgu	59
— Vladimir Kalšan: Agrarna reforma u Međimurju	65
— Smiljana Petr-Marčec: Zadruga Višnjijć, selo Globočec br. 118 kod Ludbrega	69
— Ljubica Ramušćak: Pokladni običaji u Međimurju	73
— Ljubica Ramušćak: Međimurski sušači sira	77
— Libuše Kašpar: U posjeti Berberima	79
VIJESTI	
— Petar Levar i Mato Dominković: Naše akcije u 1980. godini	87
— Petar Petrićec i Martin Matišin: Vijesti iz Zavičajnog muzeja Virje	88
— Dragutin Feletar: Koprivničkih osam knjiga	89
— Libuše Kašpar: Etnografske izložbe Gradskog muzeja Varaždin i Muzeja Varaždinske Toplice u 1980. godini	91
AKCIJE	
— pripremili Marina Šimek i Miroslav Klemen	95
PRILOG	
— diskusije sa okruglog stola »Suvremena koncepcija muzeja i galerija« održanog u Koprivnici — pripremio Marijan Špoljar	107

KRIŽEVČANKI NA TRAGU

Telefonski je razgovor bio početak dvotjednog istraživanja.

Neposredno prije završetka radnog vremena jedva razumljiv glas tražio je križevački muzej i postavio pitanje da li prezime Strumi, Struni znači nešto za Križevce. Suzdržljiva afirmacija bila je pokušaj da se spašava čast institucije.

Dvanaest portreta, jedna mrtva priroda i dvadeset crteža nudi se na prodaju. Detaljnije o ponudi nakon konzultacija sa stručnjacima u zagrebačkoj Modernoj galeriji.

Kratkotrajno opuštanje uz telefon, a odmah zatim grozničavo traženje i listanje IV sveska Likovne enciklopedije. Mirno! Samo mirno — smireno! Dok bezbroj novih pitanja navire, drhtavi prsti okreću listove. — Ston, Strižić — Strudel — Struppi — Stvarno! »Struppi-Wolkensperg, Jelka, slikarica (Križevci 13. VI 1875. — ?). Studirala na akademiji u Münchenu. Slikala na akademski način portrete i mrtve prirode (cvijeće). Sudjelovala na izložbi Društva hrvatskih umjetnika 1898. i na izložbama »Lade« u Sofiji 1906. i 1908. u Zagrebu. Samostalno izlagala u Zagrebu 1918, 1922. i 1937. ž. D.« — U popisu suradnika U IV svesku: Zarko Domljan, pomoćni redaktor JLZ, Zagreb — (danas glavni urednik Likovnog leksikona Jugoslavije).

Drugog dana u Matičnom uredu razočaranje.

U knjizi rođenih 1875. nema podataka. Niti 1874. i 1876.

Nema ih ni u knjigama rođenih jevreja, grkokatolika, pravoslavaca. Negativni su i telefonski izvještaji iz mjesnih ureda Orehovica, Gornje Rijeke i Žabna.

Ne koriste ni pitanja najstarijim križevčanima. Kako? Struppi-Wolkensperg? Odlučno ne!

Što sada? Ponovo na startu!

Jedna misao izbija iz podsvjesti! J. S. — J. S. inicijali već negdje ranije registrirani. J. S. Tako je! To su inicijali zapisani tada neutvrđenom ženskom rukom na slici jorgovana biedunjavog plavo-ljubičastog kolorita, za koju je prije nekoliko godina zamoljena intervencija zbog oštećenog platna.

Odgovor vlasnika ponovo snižava tlak. Slika je kupljena negdje poslije rata u Varaždinu bez ikakvih podataka o autoru i bivšem vlasniku.

Na trenutak resignirana misao — A Križevci kod Ptujaja?

Nemoguće je vjerovati da su Križevčani uz Detonija, Bohutinog i Friščića propustili zapamtiti i zabilježiti ime Struppi.

Ime slikarice — akademske slikarice! Tako ih je, na žalost, malo za držati u sjećanju.

»Znameniti Hrvati«?! Izdanje 1925. Ponovo bujanje nada — ali i brzo splašnjavanje . . . Skromna bilješka Antonije Kassowitz-Cvijić: »Struppi pl. Jelka, zagrepčanka. Učila slikarstvo u Münchenu, izlagala u Zagrebu. Živi u Zagrebu.«

Stanojevićeva Narodna enciklopedija iz 1929. ponavlja isti datum rođenja. Novum je informacija: »1912. udala se za baruna Wolkenperga«. Pri dnu prethodnog stupca na istoj stranici — još jedan Struppi. »Struppi Viktor, dr., liječnik, (1844. Zagreb — 1899. Mali Lošinj) . . . 1869. fizik križevačke županije, — 1875. podžupanski liječnik u Varaždinu . . .«

Otac?! Slučajna koincidencija? Sumnjam!

Pokušajmo sa malo spekulacije! Nakon dvogodišnje specijalizacije na raznim odjeljenjima bečke opće javne bolnice 1868. i 1869. liječnik dolazi 1869. u Križevce. Između 1869. i odlaska u Varaždin 1875. tu ostaje punih šest godina, dakle, dovoljno dugo da se oženi i postane otac.

U knjigama križevačkog groblja nema upisa ukopanih prezime-
na Struppi — niti Wolkensterg. A u zagrebačkim?! Zar se ipak ne bi isplatilo pokušati?

Tu je čekalo rješenje, a i odgovori na neka od postavljenih pitanja. Ali i nova pitanja!

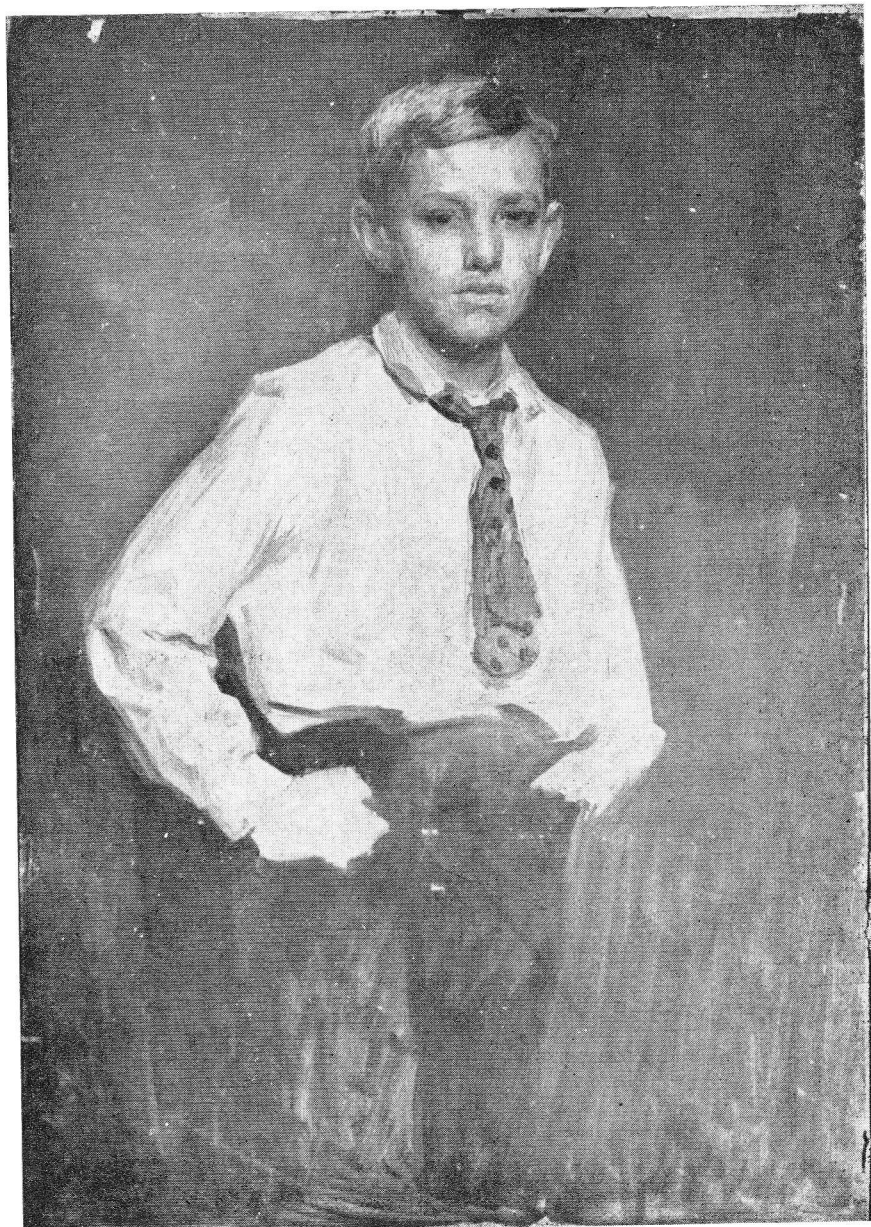
Na obiteljskom nadgrobnom spomeniku na Mirogoju stoji:
Dr. Viktor Struppi — kraljevski odsječni savjetnik i zemaljski
vrhovni liječnik r. 8. V 1844. u. 28. III 1899.

Emma Struppi rođena pl. Nemčić-Gostovinska, r. 12. VIII 1852.
u. 18. X 1931.

Jelka Wolkensterg rođ. Struppi udova baruna i akademska sli-
karica, r. 13. VI 1872. u. 23. XI 1946.

Ipak je u svim, do sada istraženim izvorima, stalno ponavljan pogrešan podatak o godini rođenja slikarice. Rodila se tri godine ranije. Konačno evo i datuma smrti. Još nešto! Majka Emma pl. Nemčić-Gostovinska! Ima li to ikakove veze s pjesnikom Antunom Nemčićem-Gostovinskim? Kćer? Ne! Znam da je umro u Križevcima 1849. na rukama zaručnice. Osim toga Emma se rodila pune tri godine kasnije.

Vidjet ćemo! Tražiti dalje!

Jelka Struppi - Wolkensperg

Dječak sa crvenom kravatom ulje na platnu, 112x80, nedovršeno

Jelka Struppi-Wolkensperg
Moja majka, ulje na platnu 99x78, signatura dalje desno, 1909.

Ponovo u križevačkom matičnom uredu. Knjiga rođenih upisanih 1872. Evo ga! Konačno! Ipak je križevčanka!

Jelka (Helena)	Struppi	Victor-doctor medicinae
Antonia, Amalija		physicus commitatensis et Emma, nata Niemčić, coaj.

Kum Petrus Zoričić, profesor cum consorte sua Amaliae

Sasvim desno pripis: »Vjenčana u Beču IV u crkvi Sv. Karla sa barunom Arturom Wolkensteig 1912.« i noviji »† 23. XI 1946.« Ažurna i pedantna administracija!

Ipak je naša! Još jedan rođeni Križevčanin akademski slikar!

Kakovu vrijednost predstavlja za nas potvrda ranijeg prizeljkivanja i naslućivanja, ali i opravdanosti istraživanja dat će još i ovo nužno obrazloženje: Konceptija križevačke galerije postavljena je usko — lokalno. Kao i ostale zavičajne zbirke muzeja — galerija je orijentirana na prikupljanje i prezentaciju likovnih djela umjetnika rođenih Križevčana, radova autora koji su izvjesno vrijeme živjeli u našoj sredini, te djela koja su nastala pod utjecajem kontakata s našim ljudima i krajolicima.

Jelkini se radovi uklapaju u prvu, najmalobrojniju grupu autora.

Najvažnije je u prvoj fazi istraživanja utvrđeno.

Sporedan, iako ne nevažan, podatak o srodstvu njene majke s pjesnikom Nemčićem bit će lakše i jednostavnije utvrditi.

Između 1840. i 1855. godine uz Antuna žive u Križevcima Joannes, u unutarnjem, Blasius u donjem i Lucas Nemchich u gornjem gradu.

Navjerojatnije prvog, kao Janka, bratića pjesnikova, spominje brošura »Uspomena na proslavu otkrića spomenika Antunu Nemčiću, hrvatskom pjesniku i rodoljubu u Križevcima — 15. listopada 1899.« Gustav Neuberg, Križevci, 1899.)* On bi mogao biti otac Jelkine majke Emice, čije ime nalazimo u »Starim izvješćima nižih pučkih škola u Križevcu od 1819.—1863.« u prvom »odsjeku doljnjem« djevojačke učione škol. god. 1861/2. Glavne učione križevačke, i slijedeće 1862/3. u I razredu »odsjeku gornjem«. Naknadna provjera u »Status animorum« križevačkog župnog ureda potvrđuje pretpostavku. Emica je, dakle, nećakinja a Jelka pranećakinja Antuna Nemčića.

Daljnja traganja o Jelkinom pohađanju osnovne škole u Križevcima prekida podatak o preseljenju dr. Struppija s obitelji u Varaždin 1875.

Na kraju se možda može postaviti umjesno pitanje zašto se nisam odlučio za korištenje bibliografija Nacionalne i sveučilišne

biblioteke u Zagrebu, Jugoslavenskog leksikografskog zavoda ili Arhiva za likovne umjetnosti JAZ-u. Rezultat samostalnog istraživanja i provjera opravdao je sumnju, tim više, što je provjera uporno ponavljanih »istina« za još jedinog križevačkog slikara, prije nekoliko godina, Dragutina Renarića, korigirala stalno ponavljanje netočnosti a izostala bi draž traganja i osjećanje zadovoljstva poslije pošteno obavljenog posla.

* Tekst je bez oznake autora, a pripremljen je prema uvodu prof. Miliivoja Šrepela uz izdanje »Izabranih djela Antuna Nemčića« u nakladi Matice Hrvatske, Zgb 1898.